

# 1

Det eneste, som adskilte lige akkurat denne døde mand fra alle andre døde mennesker, var, at han stadigvæk var i stand til at dræbe de levende omkring sig. Ellers virkede han som en helt almindelig strandvasker.

Den mest almindelige dødsårsag i nærheden af Enare søen er drukning under påvirkning af alkohol. Det store system af søer langs den nordlige del af den finske grænse mod Rusland er et veritabelt lystfiskerparadis, og især om sommeren flokkes entusiastiske lystfiskere fra hele Finland for at nyde godt af den vældige naturressource. Desværre nyder de samme fiskere også i ganske umådeholdent omfang visse andre ting, som ganske vist hører fritiden til, men som passer meget dårligt til ustabile småbåde.

Men politiet i Ivalo havde ikke modtaget nogen anmeldelser om forsvundne personer, hvis alder passede, så der var ikke stort andet at gøre end at pakke liget ind i nogle affaldssække, som omhyggeligt blev klistret til for at mindske lugtgenerne, og så hyre den lokale bedemand til – for standardtaksten – at klare transporten ned til Rovaniemi.

På sygehuset i Rovaniemi anbragte man liget i en køleboks, mens man ventede på, at retsmedicineren fik tid til at tage sig af det. Normalt var han kun på hospitalet om lørdagen.

Områdets retsmedicinske afdeling lå nede i Uleåborg, og professor Jorma Lehtinen, som dukkede op lørdagen efter på sin sædvanlige runde via Kemi, ventede sig ingen større problemer. Man skulle bare have fastslået dødsårsagen og samle informationer ind, som kunne muliggøre en identifikation.

Allerede den første visuelle inspektion gav visse ikke ganske uventede ledetråde. Graden af vævsopsvulmning og forrådnelse antydede – når man ellers tog årstiden i betragtning – at det aktuelle lig havde ligget i vandet henved et par måneder. Hvilket var det samme som at sige, at tidspunktet for dødens indtræden lå henved to måneder tilbage.

Ansigtshuden var endnu delvis intakt, og insekter og krebsdyr havde gnavet i kroppen i næsten normalt omfang. Det eneste bemærkelsesværdige i denne sammenhæng var, at store dele af huden på brystet og underlivet var helt fri for angreb.

Den døde var en mand i 30-40-årsalderen. Vægten var normal og det samme var tilfældet med muskulaturen. Da læber og kinder var ædt af fisk og skaldyr, voldte det ikke de store problemer at fastslå, at tandarbejdet var typisk russisk. Hvilket obducenten da også havde haft en kraftig mistanke om, da han fik at vide, at liget ikke havde kunnet identificeres ud fra listen over efterlyste personer i Finland.

Lungerne var uelastiske, og der var vand i luftvejene. Den direkte dødsårsag var derfor helt sikkert drukning. Det var først senere, at man – efter at have analyseret blod og urin – kunne fastslå, at manden mod al forventning havde været ædru, da han druknede.

Det, som frem for noget vakte obducentens interesse, var de hudpartier på bryst og underliv, som fisk og andre ådselædere syntes at have undgået. Huden bar spor af noget, der godt kunne ligne kraftige ætsninger, og professoren tog nogle prøver for at kunne analysere dem på et senere tidspunkt.

Da de var nået omtrent til dette punkt i undersøgelsen, begyndte professor Lehtinen og hans lokale hjælper – 'præparatoren' som han kaldte ham – begge at få det dårligt. De studsede både over ildebefindedet, og over at de fik det samtidig. Højlydt begyndte de at diskutere, om de var kommet til at spise et eller andet, som de ikke kunne tåle. Ingen af dem skænkede det en tanke, at deres ildebefindende kunne have noget at gøre med, at de stod og savede i de forrådnede rester af et menneske. Den slags småting plejede ikke at berøre dem – og skulle det endelig gøre det alligevel, så ville det i hvert fald ikke berøre dem begge to på samme tid.

Da de hastigt fik det dårligere og dårligere, måtte de meget hurtigt konkludere, at ildebefindendet var et advarselssignal. Deres kroppe slog med andre ord alarm. Det, de bare ikke kunne fatte, var, hvad alarmen gjaldt.

En pludselig indskydelse fik professor Jorma Lehtinen til hur-

tigt at pakke liget ind igen uden at fuldføre obduktionen. Hvor-  
efter de skubbede den indpakkede krop tilbage i køleskabet. De  
rengjorde hurtigt den rustfri stålbænk, der blev brugt til at lægge  
ligene på under obduktionen. Derefter forlod de sammen lokalet  
og bad vagthavende betjent om at låse og forsegle døren.

Den ekspertise, som kunne be- eller afkræfte deres værste anel-  
ser, var svær at få fat på en lørdag. Så det blev sent søndag efter-  
middag, før eksperterne dukkede op. Men da de først var der,  
behøvede de ikke at gøre andet end at tænde for deres målein-  
strumenter inde i obduktionsrummet, før det stod klart, hvad den  
egentlige dødsårsag havde været. Reststrålingen var massiv.

Konstateringen udløste en temmelig panikagtig og meget hek-  
tisk aktivitet, som strakte sig over de følgende dage. Dels skulle  
man rense lokalet, dels skulle man have foretaget en del supple-  
rende målinger for at fastslå, hvad der udsendte strålingen.

Svaret var lige så nedslående, som det var skræmmende. Strå-  
lingen kom – helt givet – fra grundstoffet plutonium.

Plutonium har en del karakteristiske egenskaber – udover at  
det er et meget tungt grundstof. Og en af de mest karakteristi-  
ske af disse egenskaber er, at plutonium er et af verdens mest  
giftige stoffer. Selv meget ringe mængder – teoretisk set mindre  
end en tusindedel gram – kan slå et menneske ihjel. Halverings-  
tiden er 24.000 år. Og plutonium anvendes først og fremmest i  
kerne våben.

Man så ingen fornuft i – og havde heller ikke anledning til at  
gennemføre – eksakte målinger. Rengøringen af obduktionslo-  
kalet havde første prioritet. Det stod klart for alle, at den døde  
var blevet kontamineret med en meget stor mængde plutonium.  
Han var ikke bare blevet udsat for stråling, men havde haft direkte  
kontakt med stoffet. Kun det kunne forklare de ætsningsskader,  
som man havde observeret på de dele af den dodes hud, som  
fisk og krebsdyr ikke havde angrebet.

En russer – 30 til 40 år gammel – af normal højde og med  
normalt udviklet muskulatur var altså blevet dræbt som resul-  
tat af, at han var blevet kontamineret af plutonium. Og han var  
blevet fundet i Enare søen – mindre end 20 kilometer fra den  
russiske grænse.

Det var der intet uklart i.

Men hvordan kontaminationen var sket, kunne man kun gætte på. Man vidste ingenting. Da der ikke var stationeret kernevåben i den nordlige del af Finland, måtte ulykken næsten helt givet være sket i den del af verden, hvor mængden af kernevåben pr. kvadratkilometer er den største i verden. I Murmanskområdet på den anden side af grænsen.

Hvordan manden derefter var havnet i Finland, var der ingen kvalificerede bud på.

\*

Han kørte langsomt. Kun en ubetydelighed over hastighedsgrænsen. Dels fordi det passede til hans temperament – dels fordi han altid stræbte efter at undgå at vække opmærksomhed. Det ville tage dem henved otte timer at nå ned til Kivik. Altså var der også tid til at snakke sammen. Masser af tid.

Han var godt klar over, at hun før eller siden ville begynde at presse ham for detaljer. Men det foruroligede ham ikke. Han følte sig helt afslappet, også fordi han både jobmæssigt og privat var på vej ind i en ny fase af sit liv.

Tanken gjorde ham lettere euforisk, og han fik den samme følelse, han havde haft, da han lige havde bestået studentereksamen. Der lå en spændende fremtid foran dem. Sammen kunne de satse fuldt og helt på deres privatliv – det liv, som han til hendes fortrydelse refererede til som det civile liv. Den del af hans historie, som hun på sin typiske amerikanske måde betegnede som hans *killig business*, var et overstået kapitel. Fra nu af fungerede han nærmest som bureaukrat – og i praksis som næstkommanderende for den militære efterretningstjeneste. Han beskrev situationen sagligt – lidt tørt. Uden at gå i detaljer.

Hensigten med at vælge netop denne form var naturligvis, at formen skulle få hende til at afstå fra at forhøre ham om, hvad der egentlig var sket på Sicilien. Indtil videre havde han udskudt alle samtaler om dette emne, netop med henvisning til at de senere ville få bedre anledninger.

De havde ikke passeret Södertälje, før hun påpegede, at bedre

anledning ikke kunne tænkes. Og det kunne han ikke sige andet end ja til.

Altså. Tredive døde? Var der kvinder og børn blandt dem?

»Som du sikkert forstår,« svarede han tøvende, »er der som altid en bagdør, jeg kan smutte ud af. Statshemmeligheder. Fortrolighed og så videre. For slet ikke at tale om Sveriges forhold til fremmede magter og alt det der.«

»Det kan du bare prøve på,« mumlede hun.

»Næ det skal jeg nok ikke prøve på,« sagde han. »Så lad os tage det hele i god bureaukratisk rækkefølge. For det første. Jeg var ikke alene dernede. Det ved du godt, ikke?«

»Jo. Men det var dig, der havde ansvaret. Du udstedte ordrerne – de ordrer, som de øvrige svenske soldater adlød. Gør det ikke dig ansvarlig? Militært, juridisk og moralsk ansvarlig?«

»Det gør det. Men afbryd mig nu ikke. For det andet arbejdede vi sammen med det italienske forsvar og politi. Vi kunne intet foretage os, uden at de havde godkendt det på den ene eller den anden måde. For det tredje var det italienerne, der stod for det, der handlede om kvinder og børn. De brugte ganske enkelt os som cover for deres egne private opgør.«

»Du har altså ikke lavet andet end at drikke stærk kaffe og spise en masse spaghetti, mens pizzabagerne futede rundt og slog hinanden ihjel? Er det, hvad du vil have mig til at tro?«

»Nej, det er det ikke. Jeg – såvel som officerer under min kommando – konfronterede ved et antal lejligheder de italienske gangstere. Det nægter jeg ikke.«

»Konfronterede?«

»Ja. Sådan plejer vi at formulere det.«

»At konfrontere er vel et pænere ord for at slå ihjel?«

»Ja. Sådan kunne man godt formulere det.«

»Og det gjorde du personligt? *Konfronterede?*«

»Ja.«

»Hvor mange gange?«

»Hvorfor vil du vide det?«

»Det aner jeg ikke. Jeg er mest interesseret i at vide, om du vil svare på mit spørgsmål.«

»Syv. Måske otte. Noget i den stil.«

Hun pressede ryggen mod sædet, trak vejret dybt et par gange. Det virkede, som om hun havde fortrudt sit sidste spørgsmål og ikke ville spørge om mere. Han stirrede stift ned i asfalten og ventede.

»Var der kvinder eller børn blandt dem, som du personligt *konfronterede*?« spurgte hun så efter ti meget lange sekunder. Hun lød som en sagfører, hvilket hun jo også var. Hun lød også, som om hun bare prøvede at gøre sit arbejde.

»Nej,« svarede han og anstrengte sig for ikke at lyde sammenbidt, »jeg slog ikke kvinder eller børn ihjel.«

»Gav du ordrer til andre om at gøre det?« fortsatte hun med samme bevidstløse sikkerhed, som om de sad i en retssal.

»Ja.«

Det kortfattede svar så ud til at slå hende ud af balance et øjeblik, men hun genoptog hurtigt sit forhør i samme tonefald som tidligere.

»Jeg burde måske nok påpege, at vidnet nu modsiger sig selv,« sagde hun.

»Vel gør jeg ej. Og i øvrigt er jeg ikke vidne,« begyndte han og havde egentlig tænkt sig at komme med et længere indlæg om det faktiske forløb. Men uden at vide hvorfor fortrød han og fortsatte i stedet i en helt anden retning.

»Jeg modsiger ikke mig selv, og jeg er altså ikke et vidne, der er ved at blive forhørt af en sagfører. Jeg er bare en mand, som forsøger at være helt oprigtig over for den kvinde, som jeg meget snart håber vil blive min hustru – for loven såvel som for den katolske gud.«

»Er det dit endegyldige frieri?« spurgte hun uden at tøve et sekund.

»Ja.«

»Og du mener ikke, at de omstændigheder, du vælger til at formulere det under, kunne have været mere romantiske?«

»Jo.«

Han stirrede stift og sammenbidt ned i vejbanen nogle sekunder, hvorefter han vendte sig mod hende, smilede og vippede et par gange med øjenbrynene; en grimasse, der var lige så gammel i deres fælles historie som strandene uden for San Diego.

Først stirrede hun forundret på ham, derefter begyndte hun at le og nikkede så på sin egen helt specielle facon, så han troede, at det værste var overstået.

»Det var vel ikke muligt at få bare antydningen af et svar på anmodningen?« prøvede han.

»Hør lige her sailor,« sagde hun og lød nu meget sammenbidt. »Af alle elendige, luskede forsøg på at snakke udenom, som jeg har oplevet, så er det her nok det værste. Du havde tænkt dig at slippe af krogen ved at fri til mig. Anmodningen er fremsat, og skal nok blive besvaret ved en senere lejlighed. Men emnet er endnu ikke ændret. Du har altså stadigvæk lige modsagt dig selv. Først sagde du – under punkt tre i din noget substansløse sagsfremstilling – at det var pizzabagerne, der stod for den del af historien, som havde med drab på kvinder og børn at gøre. Og derefter indrømmede du – i modstrid med den første bemærkning – at du selv havde afgivet ordrer med nøjagtig det indhold. Hvad skal man tro på?«

»Mener fru advokaten sit spørgsmål alvorligt?«

»Ja. Det kan man vist roligt sige.«

»Og fru advokaten ønsker at få et svar i samme ånd? Et udtømmende og alvorligt svar?«

»Ja.«

»Okay. Jeg har svært ved at se idéen i dette forhør, men lad gå. Vi sprængte på et tidspunkt et heroinraffinaderi i luften, som tilhørte den mafiafamilie, vi bekæmpede. Jeg observerede målet, og en af mine undergivne skulle beskyde det, når jeg gav ham ordren. Der var to børn og en kvinde inde i bygningen. Jeg ventede, indtil de to børn var kommet ud af huset og så langt væk, at de var i sikkerhed. Derefter gav jeg ordre til at skyde. Laboratoriet blev ødelagt, og alle derinde døde.«

»Men?«

»Hvad mener du? Der er ikke noget men.«

»Jeg kan høre det men. Vi har jo kendt hinanden i meget lang tid efterhånden. Og så kan man høre den slags.«

»Okay da. Jeg er ikke helt i stand til at udelukke, at der var flere kvinder i laboratoriebygningen. Men jeg er helt sikker på, at der ikke var flere børn derinde, da jeg gav ordren.«

»Hvordan kan du være sikker på det?«

»Fordi jeg kunne se dem.«

»Gennem væggene?«

»Ja. Gennem væggene.«

»Du brugte altså bare dit røntgenblik?«

»Nej. Jeg brugte et instrument, som kan opfange infrarød stråling, og som kan bestemme menneskers højde ud fra deres varmestråling. Men deres køn og eksakte alder kan instrumentet intet fortælle om.«

»Det var fandens.«

I lang tid sagde han ingenting. Og i den lange pause blev han mere og mere usikker på, hvad det var, som var fandens. Først havde han bare troet, hun blev overrasket over, at de kunne observere mennesker igennem en tynd trævæg på basis af deres varmestråling. Men jo længere hendes tavshed varede, desto mere usikker blev han.

Til sidst fik han en fornemmelse af, at hun sad og ventede på et udspil fra ham. Og da han først havde fået den fornemmelse, drejede det sig om – som før et tandlægebesøg eller et mindre kirurgisk indgreb – at gøre pinen så kort som mulig.

»Jeg forstår ikke helt, hvad det er, du vil vide, eller hvorfor det er så vigtigt at vide det,« startede han sammenbidt. »Men det, som skete dernede, var – hvis vi udelukkende skal holde os til fakta – stort set følgende. En italiensk mafiafamilie havde kidnappet fire svenske borgere. De tilbød at sætte deres fanger fri, mod at den svenske stat til gengæld leverede en mængde våben, som de bagefter – med ganske stor fortjeneste – havde tænkt sig at sælge videre til Libyen. Vores opgave var at befri gidslerne og dermed ødelægge forretningen. Det er vel til at fatte, ikke? Jeg mener – dine landsmænd – dem, som arbejder i organisationer som min – ville vel ikke hverken have tænkt eller reageret anderledes, end vi gjorde, vel?«

»Nej. Indtil videre er det til at fatte,« svarede hun lavmælt. »Og de amerikanske myndigheder ville have tænkt og handlet, nøjagtig som I gjorde. Det er metoderne, jeg er interesseret i.«

»Operativt var der ikke så meget at diskutere,« sagde han efter at have trukket vejret dybt. »Vi kunne jo ikke starte en regulær



guerillakrig på Sicilien. Så i stedet forsøgte vi at få de to mægtigste mafiafamilier til at ryge i totterne på hinanden. Det lykkedes over al forventning. Til sidst var kidnapperne i ren desperation nødt til at levere gidslerne tilbage til os, mod at vi bidrog til at få stoppet deres borgerkrig. De holdt deres del af aftalen. Men så kom det italienske forsvar brasende og lavede en regulær mas-sakre, som de sandsynligvis regnede med bare ville blive opfat-tet, som om den var en del af krigen. Det var ved den lejlighed, at alle de civile blev dræbt. Og er vi nu færdige med at snakke om det her?»

»Ja,« sagde hun. »Det er vi. Var det ubehageligt at snakke om?»

»Ja for helvede.«

»Men nu er det altså forbi? Forbi for altid?»

»Hvis du tror, at jeg nogensinde frivilligt vil sætte min fod på Siciliens jord, så ...«

»Slut på Sicilien? Slut alle andre steder også?»

Hun havde hævet stemmen, hvad hun meget sjældent gjorde. Hun sad afslappet tilbagelænet med hænderne foldet i skødet og stirrede lige frem for sig. Men han kunne tydeligt mærke, hvor-dan hun indvendigt dirrede af anspændelse. Han gik nærmest instinktivt ud fra, at denne anspændelse måtte have noget med moral og katolicisme at gøre – noget med, at man ikke skal slå ihjel – og dilemmaet burde vel egentlig være hans lige så meget som hendes. Men denne gang blev han enig med sig selv om at afvente hendes udspil.

»Er det slut nu?» spurgte hun kort, da ventetiden til sidst var blevet for lang.

»Om det er slut? Mener du om det, som du kalder min *killing business* er et overstået kapitel nu? Er det, hvad du mener?» sva-rede han hurtigt.

»Ja.«

»Det er slut.«

»Hvordan kan jeg være sikker på det?»

»Det kan du ikke. Da alt, hvad der har med mit arbejde at gøre, drejer sig om militære hemmeligheder, så må du intet vide om det. Og i øvrigt er det sidste gang, vi gennemfører sådan et

forhør. Teknisk set er vi begge to i gang med at begå en forbrydelse lige nu ...«

»Det kan være, at du er. Men ikke jeg,« afbrød hun ham lynhurtigt. Men hun smilede, da hun sagde det, og det gav ham en klar fornemmelse af, at faren var ved at være drevet over.

»Kæreste fru advokat. Lad os nu ikke vikle os ind i en længere diskussion. Sagen er som følger, hvis du ellers vil tillade en smule militær firkantethed i fremstillingen.«

»Det vil jeg.«

»Godt. Jeg har, som jeg tidligere har bemærket, diskuteret sagerne igennem med min chef. Og er nået frem til følgende. For det første er vi enige om, at jeg bliver 'på jorden' fremover. Udtrykt i civile termer kunne man sige, at jeg fremover skal agere som en slags direktionssekretær. For det andet kan jeg ganske enkelt ikke bruges i marken mere. Man genkender mig overalt, så jeg er ude af stand til at optræde tilstrækkeligt diskret. Og det er jo som bekendt en helt klar forudsætning for at få succes som spion. For det tredje ville fortsat markarbejde for mit vedkommende være ensbetydende med, at vores afdeling risikerede at miste væsentlige ressourcer. Mig. Og det mener vi vil være at anvende disse ressourcer uøkonomisk. Det er således bedre, at jeg fremover tager mig af stabsfunktionerne. For det fjerde har jeg et liv at leve. Ingen kan med rimelighed påstå, at jeg ikke har ydet mit. Og heller ingen kan anfægte min ret til nu at trække snotten til mig. Er det svar tilfredsstillende?«

»Særdeles. Især den sidste del af det. Det, der handler om mig.«

»Det, der handler om vores privatliv? Dit og mit liv?«

»Ja. Jeg duer ikke som kone til en jagerpilot – ligesom hende i Tom Wolfes bog.«

»... Den med alle de respektable mænd i deres nydelige blå uniformer, som styrter ned en gang om ugen, mens deres koner er ved at blive tossede af frygt og uro?«

»Ja den.«

»Hvis det bare ikke var andet,« sagde han ubehageligt til mode, »hvis det bare ikke var andet ... nej, jeg mener selvfølgelig ikke bare. Dette her er lige så vigtigt for mig, som det er for dig. Men

altså. Hvad skal det gøre godt for med alle disse inkvisitoriske spørgsmål om operative detaljer i forbindelse med en for længst overstået aktion på Sicilien?»

»Operative detaljer?»

»Ja. Jeg underdriver med vilje.«

»Jeg ønskede blot at vide, om du kunne lyve for mig. Og så spekulerede jeg måske lidt over, hvad der rumsterede derinde bag facaden. Så godt gemt at ingen kan se det. Ikke engang mig. Spekulerede på, om det var noget, som jeg skulle være bange for. Noget i den retning.«

»Jeg er officer.«

»Med ret til at ... ja. Det ved jeg godt. Men jeg har kun et eneste spørgsmål mere om Sicilien. Er det i orden?»

»Ja. Især hvis det faktisk er det sidste.«

»Hvad var sværest? Og det er ikke tekniske besværligheder, jeg tænker på.«

Det varede noget, før han svarede. Ikke fordi han havde problemer med at finde et svar, men fordi det var så svært at formulere det. I det mindste lige nu og i en tone, som ikke ville bryde alt for radikalt med den neutrale, lidt juridisk prægede stil, de hidtil havde anvendt.

Hun så, hvordan han tøvede. Hun så også, hvordan hans maske begyndte at krakelere, som om han følte en smerte, som var umulig at beherske. En smerte, som vendte tilbage til ham i dette øjeblik. Og han følte – mere end så – at hun så det.

»Nej,« næsten råbte hun. »Drop det. Jeg vil intet vide. Det var dumt af mig.«

»Nej. Det ... det kan du ikke,« sagde han anstrengt. Det virkede næsten, som om han stammede lidt. Derefter koncentrerede han sig og svarede med stramme kæbemuskler. »En af mine bedste venner døde i mine arme. Helt bogstaveligt. Vi blev beskudt på nært hold. Men det var kun ham, de ville slå ihjel. Vi var ubevæbnede på det tidspunkt, hvilket var min fejl. Jeg optrådte dumt og nonchalant, derfor døde han. Jeg forsøgte at give ham hjertemasage, og jeg gav ham kunstigt åndedræt med mund-til-mund-metoden. Men han havde mere end ti alvorlige skudsår, også gennem lungerne. Når jeg pustede luft ind i hans mund, sivede

den ud flere steder. Han var allerede død.«

Han var ude af stand til at fortsætte, fordi han kunne se det hele alt for tydeligt for sig. Det var endnu en gang, som om scenen var blevet optaget med moderne videoteknik, således at man kunne se filmen billede for billede og forstørre de dele af billederne, som man havde lyst til.

Han blev overmandet af sine følelser. En blanding af sort fortvivlelse, vanvittig sorg og svidende skam. Det var umuligt at lukke af for tårerne. Og selv det skammede han sig over. Han tørrede sig energisk over kinderne først med højre hånd og så med venstre.

»Jeg tror nok, at jeg er nødt til at stoppe lidt,« sagde han med grødet stemme.

»Det er jeg også. Jeg har det skidt,« svarede hun, mens hun så væk. Det var, som om hun forsøgte at gøre ham den tjeneste ikke at se på ham, mens han græd.

De kørte ind på en rastepads med et par overfyldte affaldstønder og et vakkelvornet bord med faste bænke – naturligvis anbragt lige op ad affaldstønderne – hvor en mand og en kvinde kæmpede en ulige kamp med fem larmende unger, der skændtes om alting.

Han parkerede i betryggende afstand fra familien, hvorefter han på amerikansk maner gik rundt om bilen, åbnede døren for hende og tog hendes albue, da hun steg ud. De blev stående uden at sige noget, mens hun hvilede kinden mod hans bryst og hans hænder holdt blidt fast i hendes mexicanske fletning.

De stod sådan længe uden at sige noget, som om de havde brug for at hvile sig.

»Det er ovre nu, Tessie. Min elskede, det er ovre nu,« hviskede han endelig, da han følte, at han havde genvundet herredømmet både over sine følelser og over sin stemme.

»Nej. Det er først nu, det bliver svært,« svarede hun smilende. »Det er ikke det rene pjank at konvertere til katolicismen.«

Først troede han, at han havde hørt forkert. Han greb hende med begge hænder om hovedet og drejede hendes ansigt op imod sig for at se i hendes øjne, hvad hun havde ment. Hun så bare glad ud, og han blev ikke klogere.

»Vil fru advokaten ikke godt være så venlig at uddybe sit sidste indlæg?« sagde han så.

»Meget gerne. Du bad mig om at blive din hustru for loven såvel som for den katolske gud. Det er især den sidste bemærkning, som er relevant. Og jeg sagde, at du ville få mit svar, når omstændighederne var mere passende.«

»Ja. Og hvad så? Accepterer den katolske gud ikke svenske præster?«

»Nej. Så du er nødt til at konvertere først. Antagelig skal du både døbes og konfirmeres.«

»Det var satans.«

»Nej det var det ikke. Og det gør det i hvert fald ikke bedre, at du oven i købet bander.«

»Næh. Næh det gør det vel ikke. Men i Sverige har vi altså en mere afslappet indstilling til den slags. Vi har præster, som ikke tror på Gud, men er mere end villige til at vie kendte mennesker i cowboybukser, hvis det forlanges af dem. Du kan oven i købet få en kvindelig udgave af den slags. Hun vil hellere end gerne vie os.«

»Ellers tak. Jeg er ganske vist feminist, men der er dog grænser.«

»Det var da en bagstræberisk indstilling. Her i Sverige ville man nok ligefrem kalde den reaktionær. Vi svenskere har den opfattelse, at for Gud er alle mennesker lige.«

»Du har med andre ord ikke tænkt dig at konvertere?«

»Hold dog op.«

»Så kan vi ikke få den katolske kirkes velsignelse til vores ægteskab, sådan som du foreslog.«

»Lad mig så modificere min anmodning. Jeg spørger dig altså, om du vil være min hustru, således som svensk lov foreskriver det.«

Hun begyndte at grine, rev sig løs fra ham, greb fat i opslaget på hans ruskindsjakke og rystede ham grinende frem og tilbage. Han strittede ikke imod og vaklede frem og tilbage som en kludedukke.

»De har en fænomenal sans for romantik, hr. kommandørkaptein,« sagde hun stadigt grinende.

»Muligvis,« svarede han og forsøgte at holde sig alvorlig. »Men anmodningen er fremsat, og jeg ser mig tvunget til at erindre min modpart om, at vi her taler under ed. Jeg afventer således med spænding advokatens svar. Hvad siger du?«

»Jeg siger ja.«

»Godt. Og hvornår?«

»Når det passer dig.«

Nu lo de begge to og omfavnede hinanden, mens de snurrede rundt med armene om hinandens liv. Det lignede nærmest en dans, og det vakte den stridende families opmærksomhed.

Et af de ældste børn var den første til at genkende Carl. Han pegede og fortalte om sin opdagelse til de andre, og få sekunder efter var de omringet af børn, som ville have autografer, selvom de hverken havde blyanter eller papir.

Carl følte sig ubehageligt til mode, men ville gerne være venlig. Så han sagde, at hvis de kunne finde noget at skrive på, så skulle han gerne skrive autografer til dem alle sammen. Der gik en tid, før en af de store havde fået fat i en kuglepen af plastic og en blok med ternet papir. Derefter lånte han en rygsæk af en af ungerne, og med den som underlag skrev han en lille hilsen til hver af dem. De tog med store øjne mod papirstykkerne, som om overrækkelsen var en højtidelighed i sig selv, og tav derefter, næsten pinligt berørt. Deres forældre stod lidt væk og så ud, som om de gerne ville træde lidt længere frem, men bare ikke turde.

»Hvem er du så?« spurgte den mindste, en pige med et stort hul mellem fortænderne, og pegede på Tessie.

»Hun forstår ikke svensk,« forklarede Carl.

»Nåh. Er hun spion?« spurgte pigen.

»Nej,« sagde Carl. »Overhovedet ikke. Det er fru Hamilton.«

»Hvad sagde de?« spurgte Tessie forundret.

»De spurgte, om du var spion,« forklarede Carl og åbnede samtidig bildøren, så Tessie kunne sætte sig ind. Derefter gik han selv rundt om bilen, vinkede til børnene, satte sig ind og startede.

»Og hvad svarede du så?« spurgte hun, da bilen atter rullede ud på E4 og forsvandt ind i den anonyme trafikstrøm.

»Jeg sagde det, som det var,« svarede Carl neutralt. »Naturligvis var du spion. En af de allerfarligste.«

Der var intet mærkeligt i, at Eero Grönroos af og til mødtes med en såkaldt »tam« russler. For det første var han kontorchef i det finske udenrigsministeriums afdeling for Østeuropa, så allerede af den grund var det naturligt for ham at omgå østeuropæere. For det andet gjorde han bare, hvad alle andre medlemmer af den administrative og industrielle overklasse i Helsingfors også gjorde.

Begrebet er meget finsk og næsten umuligt at oversætte til andre sprog. Men en tam russler er en russler, som man kender og omgå. En russler, som man dyrker eller i værste fald lader sig dyrke af. Ved at have denne kontakt demonstrerer man, at man har en fordomsfri indstilling til den store nabo mod øst, som er den omskrivning man oftest bruger i Finland, når man taler om Sovjetunionen.

Eero Grönroos var helt klar over, at hans tamme russler, Kirill Jevgenivij Tjernenko, normalt gjorde sig dummere og mere uvidende end han var, og at hans officielle stilling på den sovjetiske ambassade – andensekretær – givetvis dækkede over en reelt mere kvalificeret funktion. Men dette havde aldrig givet Grönroos anledning til bekymringer. Kirill Jevgenivij havde altid optrådt uanfægteligt korrekt. Han var aldrig kommet slæbende med kasser fulde af klirrende vodkaflasker eller noget i den stil. Og han havde således aldrig så meget som antydnet, at han var ude efter informationer eller viden, som han ikke ifølge finsk lov var berettiget til at få. Han var ikke engang blevet utilbørligt personlig – havde ikke givet gaver til fødselsdage eller lignende.

Nu sad de og spiste krebs på Hotel Vaakunas tagterrasse og bekræftede dermed en fast, årlig tradition. Det var en mild august-aften, og det var stadigvæk helt lyst. Der var ikke mange gæster på terrassen, og det var ikke for koldt til at sidde ude – i det mindste ikke de næste par timer.

Eero Grönroos havde forventet, at de skulle snakke om den økonomiske situation, som de plejede. Diskutere europæiske forhandlinger, situationen i Estland og så videre, men hans tamme russler virkede mere stresset, end han havde virket i meget lang tid.

Han svedte kraftigt, og han viste større aggressivitet i sin omgang med krebsene, end han plejede. Samtalen gik trægt.

Men selv ikke det virkede påfaldende. De fleste russere virkede nu om dage pressede og nervøse. Desuden havde de pengesorger, hvilket jo ikke gjorde det nemmere for dem at færdes i Vesten; egentlig var det den tamme russers tur til at betale regningen, men Eero Grönroos havde allerede besluttet, at han ville tage sig af den side af sagen.

De spiste hver tyve krebs hurtigt og næsten uden at sige noget. Eero Grönroos forsøgte at rejse situationen i Estland som diskussionsemne, og han snakkede om, hvordan de fremtidige økonomiske relationer ville blive mellem Sovjetunionen, Estland og Finland. Det burde have været hans tamme russers stikord, men han reagerede ikke.

Da den sidste krebs var spist, spurgte han på en måde, så det fremgik, at han nok skulle betale, om de ikke skulle tage en portion til.

»Nej. For jeg har noget meget alvorligt at diskutere med dig, min kære ven,« sagde Kirill Tjernenko, pressede energisk sit citronstykke ned i skylleskålen og tørrede sig omhyggeligt med en papirserviet.

Eero Grönroos sagde ingenting, men lænede sig tilbage og viste med en håndbevægelse, at han var rede til at lytte, og at russeren bare kunne gå i gang.

»Som du sikkert godt ved, så har jeg i lang tid haft en opgave på ambassaden, som i vigtighed langt overstiger, hvad man normalt betror andensekretærer,« sagde russeren, tørrede sig om munden endnu en gang og så ud til at have problemer med at fortsætte. »Jeg arbejder for KGB. Har en betroet post i denne organisation. Vores relation har altid været helt neutral. Det har jeg bestræbt mig på, at den skulle være. Men det forholder sig altså, som jeg siger.«

»Netop derfor har jeg lidt svært ved at forstå denne pludselige tilståelse,« sagde Eero Grönroos næsten munter. »Er det ikke at overdrive glasnost, når man kaster sig ud i den slags – jeg mener, det kunne jo risikere at true vores bekendtskab om ikke andet.«

»Vores bekendtskab vil under alle omstændigheder ophøre



med at være, som det hidtil har været fra og med dette øjeblik. Fra nu af forandres alting,« sagde Kirill Tjernenko meget alvorligt og med en sikkerhed, der fik hans smilende finske ven til hurtigt at blive lige så alvorlig.

»Ja, det lyder jo alvorligt, kære Kirill Jevgenivitj. Og har man sagt A, bør man vel også sige B.«

»Vi behøver ikke være så formelle. Jeg vil bede dig om ikke at bruge mit efternavn. Altså. Jeg har et budskab til den finske stat. Det kommer ikke fra chefen for KGB, fordi vor præsident ikke stoler på ham. Der går rygter om, at han er indblandet i planer om statskup og sådan noget.«

»Er du ikke en anelse indiskret nu, Kirill? Jeg mener – jeres interne relationer bør man vel ikke redegøre for til hvem som helst. Og hvis budskabet ikke kommer fra KGB-chefen, hvem kommer det så fra?« sagde Eero Grönroos, som allerede så en lang række besværlige, bureaukratiske procedurer tårne sig op i horisonten.

»Fra præsident Gorbatjov personlig,« sagde Kirill Tjernenko og klappede derefter i aldeles omgående, som om han ville give denne utrolige påstand tid til at bundfælde sig.

»Lige et øjeblik Kirill,« sagde Eero Grönross skeptisk. »Tænk dig om. Her sidder vi. To mænd med fine personlige relationer. Men helt givet underordnede funktionærer. Jeg siger ikke dette for at nedgøre dig, men selvom du så skulle være oberst eller for den sags skyld generalmajor i KGB, så er vi stadigvæk småfisk vi to. Du må da i det mindste give mig ret i, at denne henvendelse virker – hvordan skal man sige – en anelse uortodoks, ikke?«

»Jo naturligvis. Naturligvis. Men vor situation er meget besværlig. Valget af kontaktniveau kan ikke afgøres med en diplomatisk standardformular. Vi ved det, for vi har studeret problemet. Før vinterkrigen besøgte Sovjetunionens højst placerede diplomat – vor ambassadør – Finlands udenrigsminister for at fremføre visse budskaber. Han blev ikke taget alvorligt, fordi man mente, at han rangerede for lavt i hierarkiet. Måske var vinterkrigen blevet stoppet, hvis man havde ræsonneret anderledes. Hvem ved?«

»Ja så. Men nu er det altså halvtreds år siden. Og det besvarer ikke mit spørgsmål. Hvorfor dig. Og hvorfor mig?«

»Jeg henvender mig til dig, fordi jeg har haft et møde med præsidenten. Vi er langt ude i familie med hinanden, og han indkaldte mig til mødet. Primært fordi han ville etablere en kontakt med Finland. Og jeg henvender mig til dig, fordi du er ansat i det finske udenrigsministerium, og fordi du har grundlaget for at vurdere, hvad vi herefter skal gøre. Altså for at finde ud af, hvem i Finland, som skal tage kontakt med hvem i Moskva.«

»Som du sikkert forstår, kære Kirill, så gør dette her mig temmelig konsterneret.«

»Det må da vist være the understatement of the day, som amerikanerne siger.«

»Ja. Jo, det har du sikkert ret i. Men hvad drejer sagen sig om?«

»Den drejer sig i korthed om,« sagde Kirill Tjernenko og tørrede indbildt eller reel sved væk fra panden med sin krøllede serviet, »at præsidenten har fået at vide, at der er ved at løbe et avanceret projekt af stablen, som involverer dit land. Man planlægger at smugle kernevåben ind over den finske grænse på et tidspunkt hen imod slutningen af året. Og dette forsøg må naturligvis stoppes. Det kan der ikke herske tvivl om. Der kan heller ikke herske tvivl om, at vore to lande er nødt til at samarbejde for at nå dette mål. Endelig må dette samarbejde etableres på en måde, så intet slipper ud – ingen vidner – ingen artikler i pressen – ingenting.«

Eero Grönroos sad en tid og drejede sit tomme ølglas mellem fingrene uden at have den mindste fornemmelse af, hvordan han skulle komme videre. Han gik ud fra, at det, han lige havde hørt, var sandt. I det mindste i den forstand at det var korrekt, at hans tamme russer rent faktisk havde snakket med den sovjetiske præsident, og at den sovjetiske præsident rent faktisk var af den opfattelse, at der var en betydelig risiko for, at hans lands kernevåben skulle blive unddraget hans kontrol.

De globale politiske konsekvenser af noget sådant var umulige at overvurdere.

Det var ham, som havde bolden. Hans tamme russer sad afventende uden at sige noget. Måske også for at vurdere, om han overhovedet blev troet.

»Jeg har naturligvis en del spørgsmål. Jeg aner ikke, om du er i stand til at svare på dem, men stilles må de ...« begyndte Eero Grönroos forsigtigt.

»Naturligvis. Kom med dem, så får vi at se, om du kan få dine svar,« sagde Kirill Tjernenko og slog ud med armen i noget, der virkede en anelse for anspændt til at ligne en imødekommende gestus.

»Er hensigten med denne kontakt, at Finland og Sovjetunionen skal indlede et direkte samarbejde med henblik på at ... at løse dette problem?«

»Ja.«

»Hvorfor inddrage Finland i sagen? Der er jo stormagter i verden, som har tilsvarende interesser, men langt større ressourcer til løsning af problemet.«

»Fordi det drejer sig om at gennemføre en operation i landområderne op til vor fælles grænse. Hvis jeg ellers har forstået sagen ret, så mener min præsident, at den slags ikke kan gennemføres af fremmed militært personel. Det ville ganske enkelt vække alt for megen opmærksomhed.«

»Nå. Måske. Men hvis Sovjetunionens præsident kender til denne eventyrlige affære, så burde det vel kunne lade sig gøre at stoppe alle ... jeg mener snuppe de mennesker, som vil til at smugle våbnene ud, inden de overhovedet kommer ind på finsk territorium?«

»Så enkel er situationen ikke, kære Eero. Mit fædreland er aktuelt overordentlig ustabil. Præsidenten stoler ikke på KGB. Han er faktisk temmelig sikker på, at organisationens ledelse konspirerer imod ham. Under normale omstændigheder ville KGB have fået opgaven. Det giver sig selv. Men hvis man ikke kan stole på KGB – altså hvis KGB selv er indblandet, hvad så? Eller hvis KGB kunne tænkes at bruge informationer om sagen som grundlag for at starte en kontrarevolution?«

»En kontrarevolution? Du må undskylde min afstandtagen. Men det ord virker umiddelbart ikke velvalgt.«

»Jamen lad os så bare kalde det statskup i stedet for. Præsidenten er af den opfattelse, at alt, hvad der sker med de sovjetiske kernevåben, er et internationalt anliggende, og at han derfor i denne

situation er forpligtet til at søge hjælp uden for landets grænser. Og da Finland risikerer at blive direkte indblandet, så ...«

»Lad mig for en stund vende mig til din formulering om 'land-områderne omkring vor fælles grænse'. Hvad i fredens navn er det for områder, du her refererer til?«

»Det giver vel sig selv. Men jeg forstår dit spørgsmål således, at du gerne vil have mig til at blive lidt mere konkret på dette punkt. Og sagt meget kort drejer det sig om en aktion, der skal løbe af stablen på sovjetisk område. Smuglerne må ganske enkelt helst stoppes, inden de forlader sovjetisk territorium.«

»Præsident Gorbatjov ønsker med andre ord, at finsk politi eller det finske forsvar skal operere på *jeres* område?«

»Netop.«

»Det var ellers ikke så lidt.«

»Nej.«

»Har du noget imod, at jeg lige tænker mig lidt om?«

»Nej. Overhovedet ikke.«

Eero Grönroos var begyndt at svede. Det kunne han tydeligt mærke under armene. Situationen var uvirkelig og mareridtsagtig. Og alligevel var den helt klar. Dugen var rød- og hvidtneret, de særlige krebseservietter røde og hvide, ølglassene tomme. Han bestilte en øl og stirrede spørgende på Kirill Tjernenko. Russeren rystede på hovedet.

Der var kommet flere gæster i restauranten. Et par festklædte og parfumeduftende kvinder gik forbi, mens de afslappet og hverdagsagtigt snakkede om et eller andet, der havde med tøj at gøre.

Han så ned på en stor parkeringsplads, hvor folk kom ud af deres biler eller steg ind i dem. Ikke en eneste af de tilstedeværende anede, hvad deres samtale drejede sig om. Ikke et eneste menneske i hele Finland vidste det samme, som han nu vidste. Han var helt alene om ansvaret.

Han var nødt til at tage sig sammen. Der var ikke andet at gøre. Det, som nu var blevet sagt, kunne ikke gøres usagt.

»Lad os for et øjeblik dvæle ved det formelle,« sagde han. »Det er aldrig uvæsentligt og specielt ikke i denne sammenhæng.« Han var nødt til at anstrenge sig voldsomt. »Forbindelsen – den ven-

skabelige forbindelse – mellem vore to lande må formaliseres. Ellers kommer vi aldrig videre end til dette restaurationsbord. Har præsident Gorbatsjov formuleret sig vedrørende dette aspekt?»

»Nej,« sagde Kirill Tjernenko og sænkede så stemmen, fordi et selskab tog plads ved nabobordet. »Sovjetunionens præsident vil overlade det til de relevante finske myndigheder at fastlægge niveauet for vore fremtidige kontakter. Den beslutning ligger altså hos jer. Hvis det skulle blive nødvendigt, er Gorbatsjov indstillet på at kommunikere direkte med den finske præsident. Og hvis det virker mere formålstjenligt, kan vi opretholde kontakten via os to. Vi kan også vælge et niveau, som ligger midtvejs mellem de to yderligheder.«

»Hvorfor denne valgfrihed? Er sagen ikke så alvorlig, at den burde involvere den højeste ledelse i begge lande?»

»Det kunne man jo godt sige. Men i visse vestlige lande ville man sikre topledelsen *deniability* ved at klare den nødvendige kommunikation på et formelt set lavere niveau. Hvis et eller andet gik ad helvede til. Så kunne man klare ansvaret ved at fyre en oberst eller noget i den stil. I andre vestlige lande ville en sag af denne karakter helt givet ende hos regeringschefen – i England for eksempel hos premierministeren. I USA ville man placere sagen for eksempel hos chefen for CIA. Og i Sverige ville det sandsynligvis blive en brigadegeneral, som skulle tage beslutningerne og så bagefter fortælle regeringen, hvad han havde gjort. Altså hvis det hele gik godt. Konkret er valget altså frit. Og efter vores opfattelse må Finland bestemme, når det drejer sig om valg af kontaktniveau. Det er det hele.«

»Det virker, som om præsident Gorbatsjov har tænkt en del over sagen.«

»Det kan man vist også roligt gå ud fra, at han har.«

»Hvad vil du have, at jeg skal gøre lige nu?»

»Jeg ønsker ingenting af dig. Ønskerne kommer fra Sovjetunionens præsident.«

»Så siger vi det. Og hvad ønsker han så?»

»Et svar så hurtigt som muligt. Først og fremmest et svar, som siger noget om, hvordan vore kontakter fremover skal varetages. Så længe vi ikke ved det endnu, er der ingen grund til at gå

nærmere ind på de operative detaljer.«

»Således at vi undgår at sprede information på niveauer, som ikke skal inddrages i beslutningerne?«

»Netop.«

»Og hvad betyder så hurtigt som muligt?«

»Inden for de nærmeste 48 timer vil jeg gerne have at vide, hvorledes de fremtidige kontakter i sagen skal klares. For at gøre det hele så enkelt som muligt kunne vi jo aftale, at vi to mødes. Her. Ved samme bord. Og på samme tidspunkt som i aften. Samme dag, hvor du ringer til mig og siger ... siger et eller andet.«

Eero Grönroos nikkede, hævdede sit ølglas. Han var ved at få krampe i halsen og måtte prøve flere gange, før han fik sunket øllet. Derefter betalte han, forlod hurtigt bordet med et nik til russeren. Den tamme russer, som han aldrig mere ville bruge den betegnelse om.

Russeren blev siddende ved bordet og så mere tankefuld end foruroliget ud. Han var ikke krænket over sin tidligere vens abrupte afsked. Der var jo ikke noget at sige til, at han reagerede på den måde.

Eero Grönroos handlede så beslutsomt, som han var i stand til. Han gik hurtigt tilbage til sit kontor i Udenrigsministeriet, tændte lyset, smed jakken og løsnede slipseknuden. Der var helt stille på afdelingen. Det var jo en helt almindelig sommeraften.

Han ringede hjem og sagde, at han ville blive forsinket, og at der var sket noget, som havde med Estland at gøre. Noget, som han var nødt til at gøre noget ved med det samme.

Derefter fandt han papir og blyant frem og skrev hovedpunkterne fra aftenens samtale op. Meget omhyggeligt, punkt for punkt. Da han havde gjort det, faldt han sammen i handlingslammelse. For nu var han nødt til at træffe nogle beslutninger. I dette øjeblik var han den eneste tjenestemand i hele Finland, som var i besiddelse af denne frygtindgydende viden. Lige nu var han helt alene om ansvaret. Han var nødt til at dele dette ansvar med andre.

Spørgsmålet var bare, hvem han skulle dele det med.

Han var selv kontorchef. Over sig i hierarkiet havde han en afdelingsleder, og over afdelingslederen var der en departements-

chef. Oven over departementschefen var der kun ministeren.

Hvis det havde været en helt almindelig sag, han sad med, så ville han have sendt den frem ad kommandovejen. Men hvis han gjorde det denne gang, så ville det være ensbetydende med, at en mængde meget følsomme informationer inden to dage ville være kendt af halvdelen af Helsingfors.

Han havde kun to muligheder. Enten udenrigsministeren selv eller sin egen nærmeste overordnede, Juakko Blomberg.

Udenrigsministeren ville gå videre til præsidenten. Sådan måtte det være. For juristen Eero Grönroos stod det helt klart. Ifølge Grundloven var det præsidenten, der havde ansvaret for landets udenrigs- og forsvarspolitik. Denne sag kunne umuligt ende andre steder.

Det klogeste og det mest rationelle var med andre ord at gå direkte til præsidenten.

En ubehagelig konsekvens af at vælge denne strategi var, at sagen så senere ville vandre nedad i hierarkiet, for eksempel til en udenrigsminister, som godt kunne finde på at undre sig over, hvorfor en lille, ubetydelig kontorchef fandt på at forbigå ministeriets højeste chef.

Eero Grönroos vejede for og imod, og efter en tid gik det op for ham, at han i den ene vægtskål havde placeret sin egen lille elendige karriere, og i den anden spørgsmålet om, hvad sovjetiske atomvåben på det frie marked kunne komme til at betyde for fremtiden; så vidt han vidste, var de bomber, som var faldet over Hiroshima og Nagasaki, ikke andet end små taktiske atomvåben målt efter nutidens standard.

Da han greb telefonrøret, gled det i hånden på ham, så kraftigt svedte han. Han lagde omhyggeligt telefonen fra sig, tørrede sig i håndfladerne og prøvede igen. Han ringede hjem til præsidentens sekretariatschef og forklarede noget usammenhængende, at han ønskede et møde med præsidenten allerede dagen efter. Det drejede sig om en overordentlig vigtig sag – så vigtig at det umuligt kunne vente.

Præsidentens sekretariatschef virkede temmelig formel i telefonen, påpegede, at han havde gæster til middag, og at han foretrak, at tjenstlige ærinder blev klaret i den normale kontortid.

Han bemærkede også, at det var noget ud over det sædvanlige, at almindelige kontorchefer anmodede om møder med republikkens præsident. Og endelig sagde han, at præsidenten var optaget hele næste dag – dagen efter også for den sags skyld. Og at man derefter rendte ind i weekenden.

Eero Grönroos sagde derefter noget, som han bare få timer før aldrig ville have forestillet sig, at han kunne finde på at sige. Han sagde nemlig, at enten var han blevet sindssyg. Og hvis det var tilfældet, så kunne man jo altid diskret, men bestemt lede ham ud af præsidentpaladset og anbringe ham på en institution.

Eller også var hans ærinde faktisk af en sådan karakter og en sådan vigtighed, at han havde svært ved at forestille sig, at præsidenten de nærmeste dage skulle have noget vigtigere at beskæftige sig med.

Der blev helt stille i røret. Næsten som om præsidentens sekretariatschef allerede var i gang med at diagnosticere sin embedsmands soleklare galskab.

»Ring til mig i morgen tidlig, så finder vi en tid,« sagde han bare og lagde røret på med det samme for at undgå yderligere argumenter eller også for at komme tilbage til sine middagsgæster.

\*